

Monumentnummer*: 508128

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 28 oktober 1997
Kadaster deel/nr 82696/175

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Zaamslag Terneuzen Zeeland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Zaamslag

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Zaamslag F 4729

Omschrijving**

Inleiding

Geheel vrijstaand gebouw, omstreeks 1904 als gemeentehuis gebouwd in neo-renaissance stijl. Reeds van oorsprong was er een brandspuitberging op de begane grond ondergebracht met de ingang aan de linker zijgevel. Aan de achtergevel bevond zich een wooneenheid terwijl aan de voorgevel een arrestantenlokaal met eigen ingang naast de bordestrap aanwezig was. Het gemeentehuis was geheel op de hoofdverdieping gehuisvest. Mogelijk nog vóór de Tweede Wereldoorlog is een grotere ruimte als brandweergarage, met een ingang aan de voorgevel, gecreëerd. Omstreeks 1950 hebben in de onderbouw forse aanpassingen plaatsgevonden t.b.v. de inrichting van een badhuis aan de achtergevel, de bouw van een archief-kluisruimte t.p.v. het arrestantenlokaal en de verplaatsing van de arrestantencel naar de aanbouw aan de achtergevel. De woning is daarbij komen te vervallen. Latere verbouwingen hebben de aanpassingen voor het badhuis echter weer grotendeels ongedaan gemaakt.

Omschrijving

Gebouw op vrijwel vierkante plattegrond van twee bouwlagen en een kapverdieping hoog, opgetrokken uit rode baksteen op een gepleisterde pedestal.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Algemeen bestaan de gevels uit een onderbouw die is uitgevoerd als een verdiepinghoge, gepleisterde piedestal met blokmotief en rustica-achtige hoekblokken. Het opgaand gevelwerk is opgetrokken uit rode baksteen in kruisverband met pleisterwerk gevelbanden ter hoogte van de onder-, wissel- en bovendorpels van de verdiepingramen en gepleisterde dagkantblokjes. De gevels worden verder gedecoreerd door sierlijke, smeedijzeren krulankers. De vensteropeningen worden veelal afgesloten door een boogveld waarin een bakstenen mozaïek is aangebracht, het geheel geaccentueerd door rondgaande profielbakstenen met duivejager. De grote schuiframen zijn voorzien van verticale roeden in de bovenramen en enig snijwerk in het kozijnhout. De langsgevels worden afgesloten door een sober geprofileerde houten bakgoot-kroonlijst waaronder een fries van metselwerkmozaïek.

De voor- of entreegevel bezit een sterk risalerende topgevel aan de linker zijde. Voor de terugspringende rechter langsgevel is een bordestrap met natuurstenen treden en opengewerkte, bakstenen balustrade aangebracht welke naar de gerenoveerde entree op de hoofdverdieping leidt. De rond gemetselde hoofdbalusters op de stoep worden bekroond door kleine wapendragende leeuwen. Aan weerszijden van de entree bevinden zich twee forse houten schuiframen onder korfboogvormige ontlastingsbogen. In de piedestal bevindt zich een dubbele garagedeur in de risaliet en een getoogd toegangsdeurtje, omstreeks 1950 aangebracht, onder het trappordes. De topgevel is als steile trapgevel uitgevoerd met natuurstenen traptafels, gepleisterde hoekblokjes en een overhoeks geplaatst topstuk met spitsbekroning. Ter hoogte van de eerste traptafel is de gevel voorzien van een geprofileerde waterlijst. In de top bevinden zich drie stuks rondboogvormige gevelvelden met in het hoger middenveld goederluiken met bovenlicht en aan weerszijden een klein raampje. De linker (noord) zijgevel is als sobere langsgevel uitgevoerd, evenwijdig aan de doorgaande weg. In de peidestal bevinden zich drie getoogde schuiframen waarvan alleen het meest rechtse origineel is; op de verdieping drie forse schuiframen als in de voorgevel. Boven het middelste raam is het mozaïekfries voorzien van witte accenten. De achtergevel is in hoofdlijnen opgezet als de voorgevel. Het topgeveldeel is echter maar gering risalerend waardoor de gevel als geheel vlakker is. Waar zich in de voorgevel de entreepartij bevindt is aan de achtergevel een iets uitstekend, één laag hoog uitbouwje aanwezig waarin twee kleine glas-in-lood ramen zijn aangebracht. In de piedestal bevinden zich aan de risalietzijde drie kleine, recentere ramen, uit de periode van de verbouwing tot badhuis. Daarnaast een fors, origineel raamkozijn afgesloten door een houten opgebouwd rolluik met kast. Geheel links bevindt zich een één-laagse, plat gedekte aanbouw waarin sinds 1950 een arrestantencel is ondergebracht. Over de diepte van de uitbouw is het achterterrein gedeeltelijk ommuurd, daterend uit de periode van de woning in de onderbouw.

De rechter zijgevel bezit in de piedestal drie getraliede ramen: een klein getoogd schuifraam nabij de voorgevel, een rechthoekig bolkozijntje en een fors rechthoekig raamkozijn uit ca. 1950. Op de hoofdverdieping bevinden zich twee schuiframen als in de voorgevel, hier echter nog voorzien van een deelroede in het onderraam. Boven de ramen is het fries voorzien van witte accenten. In het verlengde van de voorgevel is een gepleisterd afscheidingsmuurtje geplaatst ten behoeve van een urinoir.

Het pand is voorzien van een afgeknot, met leien gedekt schildak met een aansluitend zadeldak met leien tussen de trapgevels. Voor- en achterdakvlak zijn voorzien van één grote dakkapel, het rechter dakvlak (zuid) van twee grote dakkapellen. Deze dakkapellen bezitten een afgewolfd, met leien gedekt schilddak met piloonbekroning en decoratief houtwerk tussen het tweelichtkozijn en het wolfseind. Het linker dakvlak bezit drie kleinere dakkapellen met meervlaks, met leien gedekte schilddaken en piloonbekroningen.

In het interieur is op de hoofdverdieping de oorspronkelijke indeling nog grotendeels aanwezig waarbij alleen de centrale gang enige waarde bezit door oorspronkelijke, karakteristieke afwerkingen. Achter de entreedeuven bevindt zich een tocht-pui met glas-in-lood vullingen en het gemeentewapen in het bovenlicht in glas-in-lood opgenomen. De hal zelf is voorzien van een tegelwerk lambrisering met geglazuurde deklijst en zwart-witte marmeren vloertegels. Overigens bezitten de ruimten op de hoofdverdieping geen bijzondere waarden. In de grotendeels verbouwde onderbouw bevindt zich aan de voorgevel, grenzend aan een diensttrap, nog een eenvoudige

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

kluisruimte.

Waardering

Gemeentehuis van algemeen belang vanwege architectuurhistorische waarden als rijke en gave regionale stijlvertegenwoordiger en van cultuurhistorisch belang vanwege de voormalige functie.

Hoofdcategorie

Bestuursgebouwen, rechtsgebouwen en overheidsgebouwen

Subcategorie

Bestuursgebouw en onderdl

Functie

Gemeentehuis